

BAJKE IN POVESTI O DEVETLETKI

Pingvinlandija
je kul!!!

V Pingvinlandiji imajo
otroci zelo radi brokoli,
cvetačo in vampe!!!

V Sloveniji imajo pa otroci
najraje devetletko!
Častna pingvinska! Tako je
in nič drugače. Kakopak!

Devetletka
je zakon.
Itak!

dr. Kristijan Musek Lešnik

*Problemov ne moremo reševati
z vzorci razmišljanja,
ki so pripeljali do njih.*

Albert Einstein

MITI, BAJKE, PRIPOVEDKE,
PRAVLJICE, IZMIŠLJOTINE
(PA ŠE KAKŠNA
ODKRITA LAŽ)
O DEVETLETKI

Devetletka
je überkul!!!

V Sloveniji imajo vsi otroci zelo radi
ljubljeno in veliko devetletko!!!

Mit št. 20:
**Slovenska šolska stroka trdno
 stoji za devetletko!**

“Večina sistemskih rešitev, ki smo jim v stroki najbolj in tako rekoč soglasno nasprotovali ...“ Dr. Mojca Kovač Šebart, 2009.

Odlomki iz slovenskih časopisov v zadnjem desetletju:

“... je še kako pomembno, da stroka razvija ...“

“... stroka ima odgovore na specifične težave ...“

“... se stroka z rešitvijo ne strinja ...“

“... je stroka glasno nasprotovala ...“

“... saj je stroka enotna v nasprotovanju ...“

V razpravah o šoli velikokrat slišimo ali beremo »stroka pravi, tako«, ali »stroka pravi drugače«. Takšna posploševanja so napačna, velikokrat tudi škodljiva. Pojem “šolska stroka”, ki sem ga v knjigi že uporabil (v oklepajih), je nesmisel. Nesmisel, ki pa v zadnjih letih zelo uspešno služi svojemu namenu: več kot se govori o “šolski stroki” in o tem, “kar pravi stroka”, lažje se v slovenski šolski prostor plazijo nestrokovne in neutemeljene ideje.

O strokovnih vprašanjih lahko govorijo in pišejo različni strokovnjaki. Ko se začne oglašati »stroka« (še posebno, če se kakšna skupina kar samopoiменуje za »stroko«), je ponavadi konec strokovnosti in se začneta ideologija in politikanstvo. Glasno vreščanje o “stroki” se namreč običajno pojavi takrat, ko zmanjka strokovnih argumentov, ko začnejo “mojstri šolske stroke” namesto z močjo argumentov (*ker preprosto nimajo tehtnih in strokovnih argumentov*), rožljati z argumenti moči.

Dokler vpitje o "stroki" izzove prizanesljive nasmehe in zavrnitev strokovne in širše javnosti, je šola še sorazmerno varna. Če se to vreščanje vrine v splošni besednjak in mu uspe v zavesti javnosti utrditi predstavo o neki skupini ljudi kot edini zveličavni "stroki", pa se šoli slabo piše.

Katera koli strokovna razprava je lahko strokovna samo toliko časa, dokler dopušča različna strokovna mnenja o pomembnih vprašanjih. Ko začne poudarjati enoumje, pa zelo hitro neha biti strokovna. Zato ni nič čudnega, da se izraz »mnenje stroke« največkrat uporablja v ideološke in politikantske namene, najraje takrat, ko nekdo ali neka skupina želi poudariti »pravilnost« svojega pogleda (*za katero nima dovolj tehtnih argumentov*), obenem pa vnaprej diskreditirati vse, ki morebiti menijo drugače, kot nestrokovne (*kdor govori drugače kot "stroka", pač ne more biti resen strokovnjak*).

- - -

V Sloveniji nimamo šolske stroke. Imamo pa "šolsko stroko". Imamo skupino, ki se je v zadnjih dvajsetih letih, še posebno pa v času, ko je vodila in uvajala šolsko prenavo, samorazglasila za "stroko" (*ali pa so poskrbeli, da so jih tako poimenovali mediji*). Z vztrajnim ponavljanjem mantre "*mi smo stroka, mi smo stroka, ooom, mi smo stroka*" je ta skupina skrbela, da se je besedna zveza "šolska stroka" vse večkrat ponavljala in vse bolj utrjevala, ko se je govorilo in pisalo o šolstvu. Obenem pa je utrjevala vtis, da v Sloveniji obstaja skupina strokovnjakov, ki o šoli vedo vse (*vse, kar je onkraj njih, pa je globoko nestrokovno*). A bolj kot se je utrjevala in večkrat kot se je pojavila, bolj je postajalo očitno, da ima besedna zveza "šolska stroka" v resnici malo opraviti s strokovnostjo (*kvečjemu jo kosmato zlorablja*), več pa s politiko, politikantstvom in kanaliziranjem ideologij v šole.

Prepričanje, da se z vprašanji šole ukvarja nekaj, čemur lahko rečemo šolska stroka, bi lahko bil en od bolj nedolžnih mitov. Vendar so ga v zadnjih letih tolikokrat zlorabili za namene, ki imajo malo opraviti s skrbjo za kakovost slovenske šole, veliko pa z utrjevanjem in ohranjanjem mita o odlični šolski prenavi in devetletki, da je postal močno maligen.

- - -

V šolskem prostoru se vedno prepleta veliko različnih strok, z njim se ukvarja veliko strokovnjakov, ki imajo o različnih vprašanjih in problemih včasih različna in včasih podobna mnenja. Zagotovo pa ni enotne stroke, ki bi o večini stvari razmišljala enako. Pluralizem idej in pogledov je seveda koristen in zaželen. Dokler imajo strokovnjaki različne poglede

in različna mnenja, se lahko skozi soočenja argumentov oblikujejo zamisli, ki bodo najboljši rezultat tistega, kar lahko dajo slovenski šoli ljudje, ki se ukvarjajo z njo. Dokler se o strokovnih vprašanih krešejo mnenja in se prisluhne moči argumentov, se šoli piše dosti bolje kot takrat, ko začnejo v razpravah prevladati argumenti moči.

Tisti trenutek, ko med strokovnjaki zavlada enoumje o šoli in šolstvu (*četudi le navidezno in pod vplivom hudega pritiska*), je namreč obenem tudi trenutek, ko lahko s pesimizmom začnemo razmišljati o prihodnosti šolstva. Ko začne namesto posameznih stališč vseprek švigati besedna zveza »šolska stroka«, se strokovnim argumentom in rešitvam ne piše nič dobrega.

Se je slovenski šoli v času med in po zadnji šolski prenovi zgodilo ravno to? So v nekem trenutku v razprave o šoli namesto argumentov vdrla stališča, okrepljena z močjo navidezne »stroke«?

Prepričan sem, da je tako. Zdi se, da je imelo vse glasnejše ponavljanje besedne zveze "šolska stroka" z leti vse manj zveze s strokovnostjo in vedno več s politiko in politikanstvom. Glasno je postalo predvsem, kadar je bilo treba v javnosti braniti zaupanje v uspešnost in odličnost šolske prenove in v njune avtorje, ali za to, da se je v taisti javnosti ustvarjal negativen odnos do zamisli, ki avtorjem šolske prenove niso ustrezale. O tem, pričajo tudi primeri iz uvoda tega poglavja iz člankov v slovenskih časopisih v zadnjem desetletju:

- "... je še kako pomembno, da stroka razvija ...« (*stroka ne razvija nič, razvijajo strokovnjaki*),
- »... stroka ima odgovore na specifične težave ...« (*stroka ne more imeti odgovorov na specifične težave, lahko jih imajo strokovnjaki, in to ne iz ene stroke, pač pa iz različnih strok, ki se ukvarjajo s šolstvom*),
- »... je stroka glasno nasprotovala ... saj je stroka enotna v nasprotovanju ...« (*stroka ne more enotno nasprotovati ničemur, nasprotujejo lahko kvečjemu strokovnjaki, včasih večina, drugič manjšina*),
- »... se stroka z rešitvijo ne strinja ...« (*stroka se ne more strinjati ali ne strinjati, lahko pa se z različnimi rešitvami strinjajo, ali ne strinjajo različni strokovnjaki, včasih večina, včasih manjšina*).

V slehernem od zgornjih odlomkov je izraz "stroka" služil upravičevanju, ali kritiziranju posameznih odločitev v zvezi s šolo. Vsi primeri se namreč nanašajo na odločitve o šolstvu, ki so v zadnjih letih dvigovale

prah; in v vseh se beseda »stroka« uporablja za prikazovanje navidezne enotnosti strokovnjakov.

Navidezno prikazovanje enotnosti med strokovnjaki bi lahko bilo smešno, če ne bi imelo svoje bolj mračne plati. Ko se v zvezi z neko odločitvijo poudari mnenje neoprijemljive "stroke", ima takšno označevanje navadno dva namena. Na eni strani oznanja svojo strokovnost (*mi, ki mislimo tako, kot misli "stroka", smo strokovni*), na drugi diskreditira drugače misleč (*kdor misli drugače, kot "stroka", ni strokoven*). V svoji skrajnosti pa vodi do prepričanja: "*Kdor ne tuli v naš rog, je sovražnik slovenske javne šole!*"

- - -

Zloraba »stroke« lahko zelo hitro utiša tiste, ki o nekem vprašanju razmišljajo drugače. Toliko prej, kolikor večjo formalno in neformalno moč ima skupina, ki se samorazglasi za »stroko«. Zato je zlorabljanje navidez strokovnih stališč za ideološke in politikantske namene ena od najbolj učinkovitih strategij za oblikovanje javnega mnenja. Če javno mnenje, podprto z dovolj pogostim pojavljanjem »stroke« v medijih, zgrabi za ponujene argumente, je pot do uveljavitve zelenih ciljev tistih, ki se razglašajo za »stroko«, dobesedno tlakovana.

Ko se začne v javnosti vsevprek opletati z besedo »stroka«, je skrajni čas za alarm in previdnost. Govorjenje o »stroki« je lahko izjemno nevarno. Tudi če v ozadju nima ideoloških ali politikantskih nakan, če je torej le posledica golega neznanja in strokovne omejenosti, ni nič manj nevarno in škodljivo. V vsakem primeru in brez izjeme namreč velja: prva in največja žrtev nekritičnega opletanja s "stroko" je strokovnost sama.

Ko se besedne zveze kot so "stroka pravi", "stroka misli" in podobne prepletejo v javni govor, slednji nujno (nehote, ali namenoma) vpliva na stališča tistih, ki se jih šolsko področje kakor koli dotika in sooblikuje javno mnenje o šolskih vprašanjih. Na drugi (bolj prikriti) strani pa takšne besedne zveze igrajo vlogo prikrite grožnje drugače mislečim strokovnjakom v smislu »*če razmišljate in govorite drugače kot mi, boste razglašeni za nestrokovne*«.

- - -

Za slovensko šolo je seveda dobro, kadar strokovnjaki, ki se ukvarjajo z njo, o katerem koli vprašanju dosežejo visoko stopnjo soglasja. A tudi takrat to soglasje sosežejo strokovnjaki, ne pa stroka. Kakršno koli sklicevanje na »stroko« in njena zloraba v politikantske, ali ideološke namene, je škodljivo in zavrženo. Na glede na to, ali to počnejo levi ali

desni, rdeči ali črni, oglati ali okrogli. Toliko bolj zavrženo, če se v takšno početje z namenom utrjevanja svojih stališč in »resnic« ter utišanja drugače mislečih spustijo posamezni strokovnjaki, ki pod lažno krinko strokovnosti počnejo v resnici ravno nasprotno: načrtno omejujejo strokovno razpravo z uzdami, s katerimi jo želijo usmeriti v svoj hlev.

Prepričanje, da slovenska šolska stroka trdno stoji za devetletko (ali katerim koli strokovnim vprašanjem), je prazen mit. Je pa tudi nevaren mit, ki služi temu, da se šolski prostor ukvarja le z vprašanji, ki jih "šolska stroka" blagoslovi, obenem pa preprečuje razprave o vprašanih, ki tej "šolski stroki" ne ustrezajo.

Pogosta raba in zloraba besede "stroka", ali besedne zveze "šolska stroka" nujno vodi v siromašenje razprave o pomembnih šolskih vprašanih. Vodi v odrivanje drugače mislečih in v ignoriranje neprijetnih vprašanj. Njena najbolj očitna posledica je ustvarjanje predstave o navidezni strokovni enotnosti, pod plaščem katere se v šolskem prostoru utrjujejo ideje, ki so morda pogodu skupini, ki se samorazglasi za "stroko", niso pa nujno koristne za šolo, šolstvo, učiteljstvo, učence in dolgoročno blagostanje družbe. Takšen omejen in enostranski diskurz ne vodi v krepitev javne šole, pač pa jo, nasprotno, slabi in omejuje njeno prožnost za zagotavljanje ustrezne ravni kakovosti izobraževanja.

Opozorilo:

V knjigi večkrat uporabljам besedno zvezo "šolska stroka". Uporabljam jo izključno v narekovajih. Z njo ne označujem strokovnih rešitev, ali zamisli vseh slovenskih strokovnjakov, ki se ukvarjajo s šolo in šolstvom, pač pa za stališča in trditve nekaterih soavtorjev šolske preнове in devetletke, ki so to besedno zvezo, ali kakšno od njenih različic v zadnjih letih velikokrat uporabljali tudi sami.